

МЕТОДОЛОГІЯ

формування рейтингів суб'єктів законодавчої ініціативи - авторів законопроектів, внесених до порядку денного сесій IX скликання Верховної Ради України, за результатами проведення антикорупційної експертизи цих законопроектів

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цією Методологією визначаються критерії та способи формування рейтингів суб'єктів законодавчої ініціативи - авторів законопроектів, внесених до порядку денного сесій IX скликання Верховної Ради України (далі - законопроекти), за результатами проведення антикорупційної експертизи цих законопроектів.

1.2. Мета формування рейтингів

Метою формування рейтингів суб'єктів законодавчої ініціативи - авторів законопроектів за результатами проведення їх антикорупційної експертизи є збільшення правової і політичної свідомості виборців та збільшення законотворчої культури як чинного депутатського корпусу, так і потенційних кандидатів у народні депутати через призму громадського контролю за процесом законотворчості.

1.3. Визначення термінів

У цій Методології наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

рейтинги суб'єктів законодавчої ініціативи - авторів законопроектів за результатами проведення їх антикорупційної експертизи (далі - рейтинги) — це порядкові показники, які відображають кількісні та якісні характеристики законодавчої роботи суб'єктів законодавчої ініціативи, сформовані на основі результатів проведення антикорупційної експертизи законопроектів, внесених до порядку денного сесій IX скликання Верховної Ради України;

суб'єкти законодавчої ініціативи — Президент України, народні депутати України та Кабінет Міністрів України;

антикорупційна експертиза (далі - експертиза) — це діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, яка проводиться суб'єктами проведення антикорупційної експертизи відповідно до методологій проведення антикорупційної експертизи;

суб'єкти проведення антикорупційної експертизи — органи державної влади України, їх органи чи структурні підрозділи та громадські об'єднання, які проводять антикорупційну експертизу проектів законів відповідно до методологій проведення антикорупційної експертизи;

методології проведення антикорупційної експертизи — нормативні документи, які визначають типові види, критерії та способи оцінки, а також способи виявлення та

усунення корупціогенних факторів у нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів;

корупціогенний фактор — це здатність нормативно-правової конструкції (окремого нормативного припису чи їх сукупності) самостійно чи у взаємодії з іншими нормами сприяти вчиненню чи збільшенню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

автор законопроекту — суб'єкт законодавчої ініціативи, яким самостійно чи у співавторстві (у випадку народних депутатів) було спроектовано законопроект, про що зазначено у картці законопроекту на офіційному веб-сайті Верховної Ради України;

корупціогенні законопроекти — законопроекти, до яких суб'єктами проведення антикорупційної експертизи були надані висновки про наявність у цих законопроектах корупціогенних факторів чи зауважень, що вказують корупційні ризики.

II. СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА

2.1. Законодавча база для антикорупційної експертизи, на основі якої формуються рейтинги

Відповідно до частини 2 статті 55 Закону України «Про запобігання корупції» (далі - Закон) антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів, внесених на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України, здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією.

Відповідно до частини 5 статті 55 Закону Національне агентство з питань запобігання корупції може проводити у встановленому ним порядку антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів, що вносяться на розгляд Верховної Ради України.

Відповідно до частини 7 статті 55 Закону за ініціативою фізичних осіб, громадських об'єднань може проводитися громадська антикорупційна експертиза чинних нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів.

Відповідно до частини 8 статті 55 Закону результати антикорупційної експертизи, в тому числі громадської, підлягають обов'язковому розгляду суб'єктом видання (прийняття) відповідного акта, його правонаступником або суб'єктом, до якого перейшли відповідні нормотворчі повноваження у даній сфері.

2.2. Методологічна основа для експертизи, на основі якої формуються рейтинги

Суб'єктами проведення антикорупційної експертизи, на основі якої формуються рейтинги, є Національне агентство з питань запобігання корупції (далі - НАЗК), Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (далі - Комітет), громадська організація «Інститут законодавчих ідей».

Методологічною основою для суб'єктів проведення антикорупційної експертизи, на основі якої здійснюється антикорупційна експертиза законопроектів, внесених до порядку денного сесій IX скликання Верховної Ради України, є:

1) Методологія проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції, затверджена Наказом НАЗК від 20.10.2020 року № 470/20. Електронний режим доступу за посиланням: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/MetodologD196D18F.pdf>

2) Методологія проведення антикорупційної експертизи, затвердженої Наказом Міністерства юстиції України від 24.04.2017 року № 1395/5. Електронний режим доступу за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#n8>

3) Методологія проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, розроблена Інститутом законодавчих ідей за результатами проведеного науково-аналітичного дослідження на основі порівняльно правового аналізу та аналізу міжнародних практик проведення антикорупційної експертизи. Електронний режим доступу за посиланням: <https://izi.institute/metodologiya/>

Під час проведення антикорупційної експертизи, на основі якої формуються рейтинги, Інститут законодавчих ідей використовує усі три вище описані методології проведення антикорупційної експертизи.

2.3. Законопроектна та аналітична база для формування рейтингів

Основою для формування рейтингів є бази рішень та висновків суб'єктів проведення антикорупційної експертизи законопроектів, внесених до порядку денного сесій ІХ скликання Верховної Ради України, а саме:

1) База рішень Національного агентства з питань запобігання корупції за результатами здійснення ним антикорупційної експертизи законопроектів, розміщених на офіційному сайті Національного агентства з питань запобігання корупції. База містить інформацію про назву, номер, дату реєстрації та автора/співавторів законопроекту.

Електронний режим доступу за посиланням:

https://nazk.gov.ua/uk/departament-koordynatsiyi-antykoruptionsijnoyi-polityky__trashed/antukoruptionsijna-ekspertyza/

2) База рішень-висновків Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики за результатами здійснення ним антикорупційної експертизи законопроектів, розміщених на офіційному сайті Верховної Ради України у картці законопроектів. База містить інформацію про назву, номер, дату реєстрації та автора/співавторів законопроекту.

Електронний режим доступу за посиланням (через окремий пошук кожного законопроекту по реєстраційному номеру): <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2>

3) База висновків незалежної громадської організації «Інститут законодавчих ідей» за результатами здійснення ним антикорупційної експертизи законопроектів, розміщених у відкритому доступі на сайті «Інститут законодавчих ідей». База містить інформацію про назву, номер, дату реєстрації та автора/співавторів законопроекту.

Електронний режим доступу за посиланням: <https://rge9.izi.institute/>

2.4. Критерій формування рейтингу ТОП–5 авторів корупціогенних законопроектів

1) Рейтинг формується відповідно до пунктів 2.1., 2.2. та 2.3. даної Методології. **В рейтинг включаються всі законопроекти, щодо яких надано висновки про наявність**

у цих законопроектах корупціогенних факторів чи зауважень, що вказують корупційні ризики хоча б одного суб'єкта проведення антикорупційної експертизи.

2) Бази висновків-рішень (пункт 2.3.) щодо корупціогенних законопроектів, опрацьовуються у системі автоматизованого розрахунку.

3) За результатами підрахунку автоматично визначається топ-5 суб'єктів законодавчої ініціативи – Президент України, народні депутати України та Кабінет Міністрів України, які є авторами найбільшої кількості корупціогенних законопроектів. Даний рейтинг формується в порядку спадання – від автора з найбільшою кількістю корупціогенних законопроектів до автора з найменшою кількістю.

4) Корупціогенний законопроект, авторами якого є більше ніж один народний депутат, тобто спроектований у співавторстві, зараховується як корупціогенний для кожного із таких співавторів.

5) У випадку, якщо декілька суб'єктів законодавчої ініціативи є авторами однакової кількості корупціогенних законопроектів, вищу сходинку в рейтингу займає автор, у законопроектах якого більша кількість корупціогенних факторів чи зауважень, що вказують корупційні ризики.

2.5. Критерій формування рейтингу ТОП-авторів корупціогенних законопроектів у 5 сферах

1) Рейтинг формується відповідно до пунктів 2.1., 2.2. та 2.3. даної Методології.

2) Бази висновків-рішень (пункт 2.3.) щодо корупціогенних законопроектів, опрацьовуються у системі автоматизованого розрахунку.

3) За результатами підрахунку визначається ТОП-автор чи співавторство найбільш корупціогенного законопроекту в кожній із 5 сфер, сформованих відповідно до належності законопроектів до головних комітетів Верховної Ради України та кількості законопроектів, які реєструються:

1. Правоохоронний, правовий та антикорупційний блок

Комітет з питань правової політики

Комітет з питань правоохоронної діяльності

Комітет з питань антикорупційної політики

Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки

2. Промислово-економічний блок

Комітет з питань економічного розвитку

Комітет з питань енергетики та житлово-комунальних послуг

Комітет з питань транспорту та інфраструктури

Комітет з питань цифрової трансформації

Комітет з питань аграрної та земельної політики

Комітет з питань екологічної політики та природокористування

3. Соціальний блок

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

Комітет з питань освіти, науки та інновацій

Комітет з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування

Комітет з питань молоді і спорту

Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики

4. Податково-бюджетний блок

Комітет з питань бюджету

Комітет з питань фінансів, податкової та митної політики

5. Державне будівництво, децентралізація

Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

4) Порядковість в рейтингу конкретного законопроекту, окрім наявного висновку про його корупціогенність, відповідно до даного пункту додатково визначається на основі аналізу:

- кількісного підрахунку корупціогенних факторів чи зауважень, що вказують корупційні ризики в кожному із корупціогенних законопроектів окремо у кожній із 5 сфер;
- статусу такого корупціогенного законопроекту з огляду на його задекларовану невідкладність, нагальність при реєстрації, проведене попереднє голосування, надані висновки органів Верховної Ради України та ведення активної адвокаційної кампанії задля його прийняття.

Вищевказані обставини слугують додатковими підставами для розміщення законопроекту вище у рейтингу.

5) У випадку відсутності корупціогенних законопроектів у періоди, визначені пунктом 2.7 даної Методології, у будь-якому із 5 вище наведених блоків, такі рейтинги не складаються.

2.6. Критерій формування рейтингу ТОП–3 депутатські фракції чи групи за кількістю корупціогенних законопроектів

1) Рейтинг формується відповідно до пунктів 2.1., 2.2. та 2.3. даної Методології.

2) Бази висновків-рішень (пункт 2.3.) щодо корупціогенних законопроектах, опрацьовуються у системі автоматизованого розрахунку.

3) За результатами підрахунку автоматично визначається ТОП–3 депутатські фракції чи групи за кількістю корупціогенних законопроектів, авторами яких стали їх народні депутати. Даний рейтинг формується в порядку спадання – від фракції чи групи з найбільшою кількістю корупціогенних законопроектів до фракції чи групи з найменшою кількістю.

4) У випадку, якщо декілька фракцій чи груп, депутати яких є авторами однакової кількості корупціогенних законопроектів, вищу сходинку в рейтингу займає фракція чи група, депутати якої є авторами законопроектів із більшою кількістю корупціогенних факторів чи зауважень, що вказують корупційні ризики.

2.7. Періодичність формування та публікація рейтингів

1) Рейтинги, визначені пунктами 2.4. та 2.5. даної Методології, систематично формуються щомісячно на базі таких ж рейтингів, сформованих за календарним графіком

пленарних тижнів роботи Верховної Ради України, визначеним сесійним порядком денним.

2) Рейтинги, визначені пунктом 2.6. даної Методології, систематично формуються щомісячно.

3) Рейтинги, визначені пунктом 2.4. – 2.6. даної Методології, сформовані відповідно до підпункту 1 пункту 2.7. даної Методології, публікуються на сайті Інституту законодавчих ідей.

III. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Відсутність корупціогенних законопроектів у період формування рейтингів

У випадку відсутності корупціогенних законопроектів у періоди, визначені пунктом 2.7 даної Методології, за будь-яким із пунктів 2.4. – 2.6. такі рейтинги не складаються.

3.2. Статус оцінки

Рейтинги авторів законопроектів, внесених до порядку денного сесій ІХ скликання Верховної Ради України, за результатами проведення незалежної антикорупційної експертизи цих законопроектів є виключно громадською оцінкою виконання законотворчої функції суб'єктами законодавчої ініціативи.